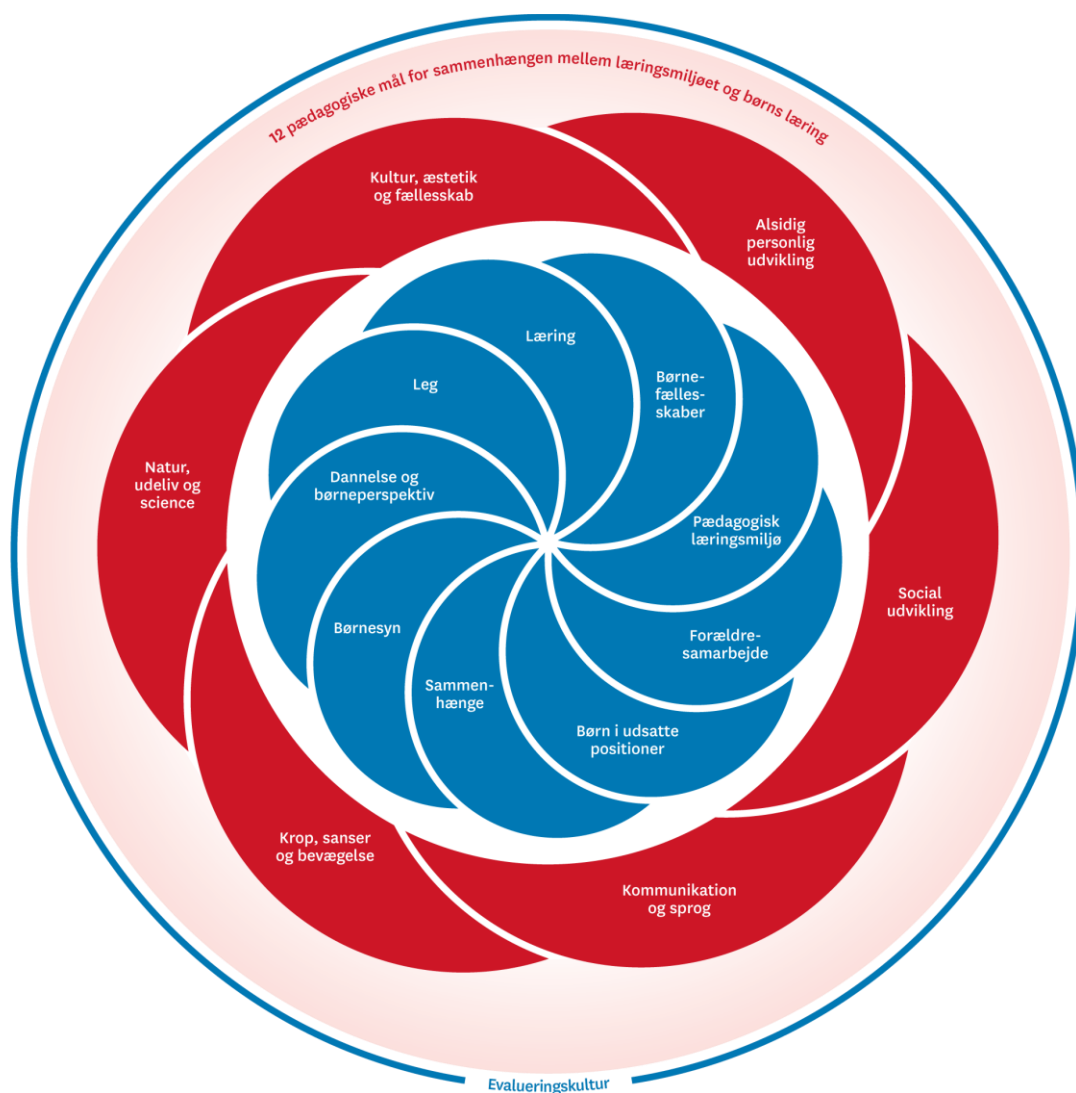

Pædagogisk læreplan for Vuggestuen Tummelumsen

2020

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og

bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

I Roskilde Kommune har vi områdeledelse, og Vuggestuen Tummelumsen er en del af Område Midtøst. Områdets værdier er nysgerrighed, faglighed og fællesskab. Vores kerneopgave har vi defineret som "Børns trivsel og læring i centrum", og vores vision lyder: "I Område Midtøst vil vi arbejde med høj kvalitet og have et særligt fokus på leg og læring for at skabe robuste og demokratiske børn.

Vuggestuen Tummelumsen er en lille "ren" vuggestue med plads til 33 børn i alderen ½-3 år. Der er syv pædagogiske medarbejdere, en køkkendame og pædagogisk leder ansat. I vuggestuen er børnene fordelt på tre stuer - to stuer, hvor børnene er fra ca. ½-2 år og en stue med de ældste børn. Vi har et hyggeligt lille hus med et dejligt alrum, som er hjertet i huset. Der er åbent køkken, så børnene har mulighed for at følge med i madlavningen. Udendørs har vi en stor dejlig legeplads, som er delt op i to områder. Derudover har vi vores egen æblehave.

Vi prioriterer nærvær og omsorg højt og arbejder med at udvikle børnene ud fra det enkelte barns behov og udviklingstrin. I Tummelumsen ønsker vi, at mad og pædagogik følges ad, så både børn og voksne oplever en sammenhæng. Vores **vision** er at fremme **værdierne madmod, madglæde og fællesskab** – det er vores overbevisning, at det er vejen frem til vores **mål** om at tilbyde vores børn **sund børnemad og gode måltider**. Lige nu arbejder vi hen imod en fælles retning, der kan styrke vores børns madmod, madglæde og fællesskab. Det betyder ikke nødvendigvis, at vi gør tingene på samme måde, men at vi går i samme retning.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på f.eks. 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af f.eks. børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som f.eks. arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn

I vuggestuen lægger vi meget stor vægt på at se på det enkelte barn. Barnet ret til at være forskellig fra de andre. Selvom der er en værdi i, at børn er kompetente og selvstændige, har de brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale for at kunne

lære og udvikle sig. Vi skal som pædagogisk personale understøtte det gode børneliv. Det skal forstås som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn, og hvor nære og tillidsskabende voksne giver barnet nærvær, omsorg og tryghed. Vi gør derfor meget ud af, at børnene skal have indflydelse på dagens forløb samt, hvordan læringsmiljøerne på stuen skal indrettes. Ved at observere børnenes leg i løbet af hverdagen kan vi indrette læringsmiljøer, så de understøtter børnenes interesser. Hvis en børnegruppe viser interesse for biler og toge, vil vi skabe rammerne for deres leg, så vi kan understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi inddrager også børnene i praktiske opgaver såsom dækning af borde, afhentning af rulleborde med mad, at gå ned med vasketøjet eller at være med til rengøring. Her oplever børnene at være betydningsfulde ved at få muligheden for at hjælpe de voksne med at klare dagens pligter. Det at være barn har en værdi i sig selv og børnene ses hos os som aktive medskabere af egen læring.

En gruppe børn er på legepladsen og leger i sandkassen, hvor en pædagog spørger; "er der nogen, der kan lave mig en kage? Jeg er så sulten." Børnene går i gang med at lave kager. Hurtigt bliver legen udviklet, og nu kan man komme og købe kager hos bageren. Mads sidder og observerer legen på kanten af sandkassen. Pædagogen spørger Mads, om han ikke vil være med til at bage, hvorefter Mads svarer; "Nej, jeg gider ikke bage. Jeg vil hellere have is." Pædagogen griber Mads' forslag og siger; "Mads sælger is herovre, kom og køb." Børnene kommer over til Mads og køber is. Nu bliver der både solgt kager og is i legen, og alle børnene deltager. I eksemplet ser vi, at Mads ikke har lyst til at være en del af legen, hvis han skulle bage kager, men ved at pædagogen griber Mads' initiativ, får hun Mads ind i legen. Mads får medbestemmelse og oplever, at han også kan bidrage til udvikling af legen.

Dannelse og børneperspektiv

I Tummelumsen har vi fokus på børneperspektivet. Vi arbejder på at følge børnenes spor og sætte ord på deres handlinger og derved skabe nye læringsmuligheder. Vi har fokus på, hvordan vi får understøttet børnenes perspektiver i hverdagen og på den måde styrket deres nysgerrighed for læring og sociale færdigheder – dette ift. barnets enkelte behov (er det svært at sidde stille, har barnet brug for at røre sig? eller har de fået øje på noget, der er interessant for dem den enkelte dag?).

EKS 1: "En voksen skal holde samling med seks børn på ca. to år og syv måneder i et rum for sig selv. Der er planlagt, hvad de skal lave, temaet er forår og nogle bestemte sange, rim og aktiviteter skal gennemgås. Da de alle træder ind i rummet, er der et af børnene, der siger; "se det lyser!" Den voksne siger: "Hvad er det, der lyser?", imens de går ind i rummet og lukker døren. Børnene bliver ved med at sige; "det lyser", mens de sætter sig ned i rundkreds.

Imens snakker de om, at det er solen, der skinner ind gennem vinduet. Den voksne sætter sig i solstrålen, så børnene stadig kan se noget i samlingen og ikke bliver blændet af strålerne. De snakker om, at det er forår, og solen kommer frem. De taler om, at solens stråler varmer, og de forlov at mærke, hvis de vil. De snakker lidt videre om solen, og da en af sangene er om solen, synger de den, snakker lidt videre om det planlagte. Men da solen pludselig forsvinder bag en sky, siger de: "Der bliver mørkt". Derefter snakker de videre om, hvorfor der blev mørkt. Den voksne spørger, hvad farve solen har, og de ser på billeder af solen på en iPad. Bagefter skal de have en tør ble og

ud. Den voksne siger; ”vi skal da ud og se, om solen stadig er der, eller om den har gemt sig”. Og børnene er helt vilde og kommer hurtigt i tøjet, så de kan komme ud og kigge på solen. Flere gange i løbet af dagen, er der fokus fra enkelte børn og den voksne på solen. De planlagte aktiviteter blev i denne situation lagt lidt til side, hvor fokus blev at få fulgt børnenes interesse”.

Et andet eksempel: Den voksne, som starter med at gå ud sammen med en gruppe børn, bliver taget i hånden af et barn, som siger noget, der lyder som en båd. ”Ja” siger pigen, da den voksne spørger. Den voksne laver en båd af grønne kasser, de sætter sig på dem, og flere børn kommer til. Den voksne siger til de andre børn; ”vi er ude og sejle”. Legen tager en drejning, og de leder nu efter julemanden. Der er både bølger, og de bumper ind i noget, de vælter ned fra kasserne (det er noget, som den voksne finder på). De har nemlig læst om Rasmus klump, der sejler ind i noget (der kommer stadig flere børn til.). De ’går i land’ og leder efter julemanden på hele legepladsen (stadig flere børn kommer til). De kigger ind ad vinduerne for at se, om han var der. Den voksne spørger et barn, om hun kan tage en nissehue med ud. Hun smider den i hækken, men de kigger i den anden ende af legepladsen. Til sidst finder de nissehuen i hækken og snakker, om han har tabt den. De kigger op på himlen og ser, at han flyver afsted (Det er en flyvemaskine). Så må den voksne sige, at nu er han fløjet. Hun foreslår at sætte julemusik på, så de kan danse til det.

I Tummelumsen har vi også stort fokus på, at børnene får en god start på dagen, og at de trives, bliver set og respekteret, som de er. Et barn skal afleveres, men synes, at det er lidt svært denne morgen. Den voksne ved, at barnet elsker gravemaskiner og siger derfor; ”skal vi finde en bog om gravemaskiner, når vi har vinket til mor?”. Barnet svarer ja, de vinker og finder bag efter bogen og læser den sammen. Barnet er glad. En anden situation, der giver udtryk for dette fokus er følgende. Et barn går over til en voksen og peger op på musikanlægget. Den voksne spørger, om de skal danse, og barnet nikker. Den voksne tænder musikken og danser så med barnet. De andre børn kommer og danser med.

Leg.

I vuggestuen vægter børnenes leg højt. Legen har stor betydning for det enkelte barns læring og udvikling:

Vi skal som personale med ord og handling understøtte børnenes leg. Gennem legen kan den voksne støtte barnets socialisering ind i børnefællesskabet og dermed skabe venskaber. Gennem legen lærer barnet også at være kreativ og fordybet i længere tid. Dette er med til at udvikle barnet og give barnet selvværd.

Børnefællesskaber

Vi benytter os ofte af inddeling af børnene i mindre grupper. Der etableres en aktivitet, hvor gruppen af børn indgår. Det kan f.eks. være bagning af boller. Børnene får en klump dej og guidning af den voksne. Nogle børn er aktive fra start, og andre børn vælger at være passive deltagere. De bruger i stedet tiden på at iagttage de andre børn. Der er også mulighed for at udforske dejen på anden måde, end det var tiltænkt. Uanset om børnene agerer aktive eller passive, vil de få en fællesskabsfølelse, da de har været sammen om at lave noget i gruppen. Fællesskabsfølelsen understøttes desuden med en dialog om, hvad gruppen har lavet sammen.

Vi tager ofte børnene ud af deres velkendte rammer og giver dem mulighed for at undersøge og udforske andre læringsmiljøer. Det sker bl.a., når en gruppe børn er kommet på besøg hos en anden institution. Her har de rig mulighed for enten at udforske stedet på egen hånd, eller at gøre det sammen med den voksne og resten af gruppen. På trods af at den nye legeplads bliver udforsket på egen hånd, vil de stadig være en del af et fællesskab omkring oplevelsen.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Pædagogisk læringsmiljø

I Tummelumsen er vi dagligdagen opmærksomme på at tilgodese børnenes behov og zone for nærmeste udvikling. Personalet guider og inspirerer børnene til at møde nye udfordringer. Vi guider børnene i at blive så selvhjulpne som muligt for at skabe selvværd og dermed opnå større lyst til læring.

På vores 2 mindste stuer bliver vores måltider brugt som et vigtigt læringsrum for børnene. Her bliver børnene delt så der er 4-5 børn og en voksen ved hver bord. Denne opdeling skaber mulighed for større ro, således at der er mulighed for fordybelse, dialog og plads til udforske maduniverset, såsom, smagen af noget nyt, hvordan virker skeen, hvordan føles grød når den spises med fingrene.

På stuen med de ældste børn, deler vi børnene op til samling i to grupper, da små grupper gør, at læringen og koncentrationen bliver større.

De helt store øver sig i læring i fællesskabet og i at sidde stille og lytte, men også bevægelse er en stor del af samlingerne (bl.a. yogaøvelser, fantasi og sangleg, som både giver fællesskab, bevægelse og kreativ tænkning). Ved samlingerne og andre tidspunkter er der fokus på et tema, der skifter fra måned til måned. Mange forskellige læringsmåder kommer i spil - fra at snakke, være kreative og lege. Vi leger læring ind og er åbne for, at det planlagte kan tage en anden drejning.

Vi sad f.eks. til samling en dag og hørte yogahistorier. Der bliver lavet forskellige øvelser samtidig med, at den voksne digter en historie ud fra disse øvelser. Men børnene begynder selv at digte og finde på nye øvelser.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Forældresamarbejde

I Vuggestuen Tummelumsen ligger vi et stort arbejde i at skabe den bedste start for både børn og forældre, så man som forælder føler sig tryk ved at skulle aflevere sit barn. Vi gør derfor meget ud af at lære børnene og deres forældre at kende. Det gør vi ved at snakke med dem om barnets og familiens rutiner i hjemmet samt, hvordan barnets behov er, så vi sammen kan give barnet den bedst mulige start. Et godt samarbejde med forældrene er grobund for, at barnet vil kunne trives og fungere i vuggestuens dagligdag. Vi inddrager derfor forældrene og deres erfaringer i vores arbejde samt bidrager med vores egne erfaringer og tilgang til børnene, så vi i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Du kan læse et eksempel i det følgende.

Maja har første dag i vuggestuen, hendes mor er med og de sidder og snakker med medarbejderen på stuen. Majas mor fortæller, at Maja er meget glad for bøger og, at det er noget, de bruger meget tid på derhjemme. Dagen efter kommer Maja igen med sin mor, som i dag skal prøve at gå fra Maja for første gang. Idet Maja ser sin mor gå, bliver hun rigtig ked af det, men medarbejderen på stuen husker, at Majas mor fortalte om hendes glæde for bøger, så de sætter sig med en bog i sofaen. Maja bliver så optaget af bogen, at hun helt glemmer, at hendes mor var gået.

Ved at skabe en god dialog med forældrene og høre om deres oplevelser derhjemme, kan vi i vuggestuen bedre imødekomme barnets behov og give dem noget, der føles trygt.

Vi holder årlige samtaler med forældrene, hvor vi via hjernen og hjertet (dialogredskab fra Rambøll) kan skabe de bedste muligheder for barnets videre udvikling. Med hjernen og hjertet får vi muligheden for at kunne sammenligne vores og forældrenes oplevelser af, hvor barnet er i dets udvikling, hvilket skaber en god mulighed for en dialog omkring barnet, så vi sammen kan skabe de bedste rammer for barnet. Ved at benytte et redskab som dette får vi en unik mulighed for at skabe de rammer, som barnet har behov for og opstille nogle forventninger til hinanden for, at barnets skal trives på bedste vis.

I hverdagen benytter vi Famly til at inddrage forældrene i hverdagen. Her får vi mulighed for at vise dem, hvad der foregår i vuggestuen. Det giver også forældrene muligheden for at kunne snakke med deres barn om, hvad de har lavet i løbet af dagen, når de kører var vuggesten, sidder med aftensmaden eller lign. Vi bruger også Famly til at informere forældrene ang. forskellige forløb og emner, som optager børnene i den periode. Det gør, at vi i samarbejde med forældrene kan

fordybe os i projekter og, at forældrene kan bidrage til børnenes udvikling og læring.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Børn i udsatte positioner

Alle børn har forskellige udgangspunkter og forudsætninger. Vi skal sikre, at alle børn har adgang til et børnefællesskab og mulighed for læring og trivsel i hverdagen. Vi som personale støtter børn, der har svært ved at indgå i sociale relationer med andre børn, således at disse børn kommer til at føle sig inkluderet i lege med andre børn.

Et barn i en udsat position kan bl.a. være et barn med motoriske, sociale eller sproglige vanskeligheder. Her kan vi bl.a. benytte os af læsning med børnene. Ofte lader vi selv børnene søge bøgerne, og andre gange bliver der taget initiativ af den voksne. Her kan børn med en sproglig barriere få lov at deltage på lige fod med de andre. Igennem bøger øver vi at italesætte situationer og sætte ord og evt. lyde på forskellige billeder og motiver. Børnene med en sproglig barriere bliver udfordret, men samtidig ikke presset til at præstere sprogligt. Det er vigtigt, at man som pædagog sørger for, at alle børnene har mulighed for at blive set og hørt efter behov. Igennem læsning kan vi dermed fremme børnenes udvikling og læring.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vuggestuen Tummelumsen ligger fysisk i et område, hvor vi i gå afstand kan nå både natur, bibliotek, gode muligheder for at blive udfordret motorisk og indkøbsmuligheder, så børnene kan være med til at handle til pædagogiske aktiviteter.

Da alle vores børn bor i nærområdet har vi en gang om året et projekt for de ældste børn. ” Her bor jeg”. Her går gruppen på skift hjem til de enkelte børn, hvor børnene kan vise deres hoveddør. og have frem. Madpakker bliver indtaget i haven.

Her viser Iben stolt hvor hun bor:

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Året rundt bliver der arbejdet med arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø. Der er pædagogiske refleksioner om hvordan vi inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet i læringsmiljøet. Vi anvender KIDS (kvalitetsmålings redskab) til at måle på de enkelte læringsmiljøer og justere løbende på baggrund af børnenes alder og interesser. Læringsmiljøerne skal være indbydende og inspirerende så børnene kan se hvad der er af muligheder for leg. Der bliver inspireret til forskellige aktiviteter som: motoriske, sproglige, sanselige og kreative aktiviteter.

Eks. Fra KIDS måling på det fysiske læringsmiljø

1.1 Fysiske omgivelser: rum i rummet				
Graduér på skalaen mellem de tre udsagn. (Angiv kun ét svar)				
Rummet er ikke opdelt ud over med borde og stole. Der er legetøj og materialer i reoler ved væggene.		Der er nogle enkelte muligheder for, at børnene og de voksne kan fordele sig og danne rum i rummet for samvær og aktiviteter, f.eks. opdelt med reoler eller andre rumdelere.		Der er enten rum, børnene kan fordele sig i, eller rummet er inddelt, så det giver mulighed for en god fordeling af børn og voksne i forhold til antallet af børn.
1. ☐	2. ☐	3. ☐	4. ☐	5. ☐

1.2 Fysiske omgivelser: områder for aktiviteter i høj og lav skala

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn. (Angiv kun ét svar)

Der er ikke områder, hvor børnene kan være aktive, og samtidig områder, hvor børnene kan være i ro.

Der er enkelte steder, hvor børnene kan være i aktivitet, eller områder, hvor børnene kan finde ro.

Der er en balance mellem steder, hvor der sker mange ting, og steder, hvor børnene kan være i frem og finde ro.

1. ☐

2. ☐

3. ☐

4. ☐

5. ☐

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

I Vuggestuen Tummelumsen understøtter vi børns alsidige personlige udvikling ved, at vi giver det enkelte barn tryghed samt mulighed og støtte til at udforske og udvikle sig på dets præmisser som sig selv og som en del af fællesskabet. Børn udvikler deres personlighed i forskellige tempi og skal opleve tryghed før, de er klar til noget nyt. Derfor lægger vi stor vægt på, at de bliver trygge ved de voksne, som er nye for dem (først de faste på stuen og senere resten af husets personale). Det gør vi bl.a. ved, at vi som voksne lytter, trøster og støtter barnet i, at det kan og vil. Vi hjælper med afsked ved at understøtte barnets personlighed, da alle vil sige farvel på forskellige vis. Vi hjælper barnet med at blive en del af fællesskabet ved bl.a. at synge, undersøge omgivelser, holde samling med billeder af mor og far, osv.

Vi lægger vægt på at styrke barnet i selvhjulpenhed i spisesituationer, i situationer med tøjskift, ved bleskift og ved bl.a. at spise i små grupper, at støtte til selv at kunne spise. Mange genstande kan man tage på og af, hvilket netop udvikler barnet til at være selvhjulpen. Derfor har vi en kasse med gummistøvler stående. De fleste børn elsker at prøve tøj og sko, og på den måde kan de øve sig gennem leg. Når man ser, at barnet er klar til at gå videre fra madning til selv at holde en ske og være med, kan klare at drikke af kop selv, klar til at bruge pincet greb og selv komme små rugbrødsmadder i munden, giver det en store succes. Vi støtter og giver mulighed for at undersøge mad, forskellige smage, og generelt alt, hvad vi kan gøre for at udvide deres horisont af nysgerrighed. I en puslesituationer får barnet f.eks. selv lov til at smide den brugte ble i skraldespanden, hente en ny og/eller sidde på wc. De finder meget hurtigt ud af, hvilke ble de bruger og hvilke billede, der skal være på den (det kunne være en tiger, kanin eller lign.). Er der tale om et helt lille barn, kan man starte selv med at tage strømper af oppe på puslebordet, og senere kan man selv tage bukser af og på.

Vi anerkender barnets fremskridt, vi udfordre barnet på deres færdigheder og vi har en fornemmelse for, hvornår man kan sætte ting i gang. Vi skal være klar til at opfatte, om det var ok eller for tidligt til at få den udfordring, om barnet selv er klar til at udfordre sin nysgerrighed, eller har brug for en voksens hånd til at se tingene an. Måske starter nogle børn med at sidde i en barnevogn for at tage alle de nye indtryk ind. Her skal de voksne nok få øje på, når de er klar til at komme ned, og pludselig er de nede og i gang med at undersøge tingene selv. Fra barnevognen, hvor de har deres private rum, kan de føle, at de er en del af fællesskabet, men på afstand, når de har udviklet tillid til situationen, vil de selv ud af barnevognen og prøve kræfter med verden.

Alsidig personlig udvikling handler også om at kunne være en del af fællesskabet. Her er det personalet der sørger for at rammerne gør, at børnene kan være med på deres niveau Vi tilbyder dem at danse, hoppe, kravle, klatre, lære sin krop og grænser at kende og styrker på den måde

barnets selvtillid. Nogle af de ting, vi gør for at styrke barnets alsidige personlige udvikling er, at vi holder samling, hvor vi bl.a. tæller alle børnene om bordet og hvem, der er stået op, sover, har fri, er syg osv.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Social udvikling:

Mål for udviklingen af børnenes sociale kompetencer:

At børnene lærer at respektere og anerkende andre børn og voksne i et fællesskab.

At børnene bliver styrket i deres venskaber og lærer at løse konflikter

I Tummelumsen har vi valgt en struktur, som hedder 0-2 år og 2-3 år. Vi har to stuer med de 0-2 årige børn og en stue med børn i alderen 2-3 år. Dette har vi valgt ud fra at kunne give børnene et så udviklende læringsmiljø som muligt, bl.a. ved at kunne indgå i fællesskaber med alderssvarende børn, og danne venskaber med jævnaldrende. I vuggestuen holder de enkelte børnegrupper samling med udgangs punkt i zonen for nærmeste udvikling. Vores struktur med at dele børnene op i to forskellige aldersgrupper betyder, at vi i samlingen kan målrette alderssvarende læring og indhold i samlingen. De mindste børn sidder ved bordet til samling for

på den måde bedre at kunne skabe et rum, hvor vi kan holde børnenes koncentration, skabe ro og mindske udefrakommende forstyrrelser.

I disse samlinger bliver der f.eks. brugt en lille kuffert, der indeholder billeder af barnet, søskende og deres forældre. Med denne aktivitet ønsker vi, at børnene opnår kendskab til egen og venners familie. "Hvem er jeg?", "Hvem er du?" samt, at andre børn har en anden mor og far end mig.

Børnene deltager efter udviklingstrin. Nogen kan sætte ord på, andre smiler eller peger, når de genkender hinandens relationer. Børnene er på skift i fokus og lærer at vente på tur.

I gruppen af de ældste børn arbejdes der f.eks. med "Fri for mobberi". Her lærer børnene at kigge på de andre børn for at kunne aflæse deres venners følelser. Vores læringsmiljøer indrettes, således at børnene kan indgå i et fællesskab og via leg udvikle empati, konfliktløsning og mulighed for at få indflydelse på legen.

Vi opfordrer børnene til at hjælpe, tage hensyn og drage omsorg for hinanden ved **EKS**: at hente en sut, når venen er ked af det, hjælpe hvis jakken er svær at få af og deles om legetøjet. Via vores dialogprofiler fra "hjernen og hjertet", som personalet udarbejder sammen med forældrene, kan det følges, om barnet udvikler deres sociale kompetencer i samspil med andre og i takt med deres nærmeste udviklingszone.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kommunikation og sprog

Mariehønsene og ugleerne (børn fra 7 mdr.-2 år). Der holdes til formiddag, hvor der synges forskellige sange, der understøtter barnets mundmotorik (f.eks. ballon-, frø- og undulatsangen). Ved samlingen vises billeder af det enkelte barns mor, far og evt. søskende, hvor der spørges ind til, hvem der er på billedet. Vi taler om de ting, vi bruger (f.eks. tallerken, kop, mælk osv.), og børnene bedes hjælpe med bl.a. at sætte kop på bord eller hente sin sko. Vi har hængt billeder op i børnenes øjenhøjde (f.eks. billeder af aktiviteter som gåture, forsider af børnebøger eller andet kreativt), der generer engagement og inviterer til dialog med det pædagogiske personale.

Hos bierne og (børn fra 2-3 år) er der dagligt samling om formiddagen, hvor børnegruppen deles op i to grupper. I opdelingen tages der særligt hensyn til børn, der grundet anden kultur eller andet ikke besidder så meget sprog endnu – dette for at give barnet mere rum til at udfolde sit sprog. Ved

samling synges sange og fortælles historier, som børnene selv vælger. Flere sange understøtter motoriske øvelser som at puste, drikke, række tung osv. (f.eks. ballon-, frø- og undulatsangen). Sangene vælges enten som billeder fra sangboks eller hængte dyr fra kuffert, og når et barn vælger et billede/dyr, må de andre lyttende afvente. På den måde fordeles roller. Vi sætter ord på det aktiviteter, vi foretager os og lader barnets nysgerrighed guide emnet for samtale. Forskellige læringsmiljøer inviterer til interaktion (kreativitet på væggen) og fællesskaber på tværs af børnegruppen (veje, by og landskab malet på væggen til leg med biler). Barnet får tid til at forstå, hvordan handling og sprog matcher. For børn med meget lidt sprog hjælpes yderligere med gestik, mimik og i nogle tilfælde anvendelse af engelske termer således, at barnet føler sig forstået og bliver interesseret i at lære. Vi sætter ord på de redskaber vi bruger (f.eks. gaffel, tallerken, bold, skovl m.m.). Det samme gælder ved forskellige humørreaktioner hos barnet selv eller hos de andre børn. Hvis et barn f.eks. bliver ked af det, kan det siges eksplicit, hvilket hjælper med at sætte ord den følelse, der følger med tårerne ned af kinderne.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

Vi tilrettelægger aktiviteter, der stimulerer grov-, fin- og krydsmotorik, de primære sanser: Se, lugte, føle, høre samt smage og laver aktiviteter med rytmik, dans, balancelege, forhindringsbaner, tegner, lægge puslespil og smagens dag. Det handler om, hvordan kroppen tænkes ind som en naturlig del af læreprocessen, og hvordan alle børn motiveres til at deltage. Der er både fokus på bevægelseshandlinger, sansning og der arbejdes med aktiviteter, der tager udgangspunkt i udviklingsområderne: Det fysiske, psykiske, sociale og kognitive. Pædagogisk læringsmiljø giver et godt udgangspunkt for at udfordre børns udvikling i en tryk ramme.

Vi gør meget ud af, at man må kravle igennem reolen, på sofaen og for dem, der kan, oppe i vinduets karm, da det er med til at udvikle deres grov motorik. De helt små starter stille og roligt med at kravle gennem reolen og jo ældre, de bliver, jo mere udvider de til at kravle op i sofaen. Det er et hit at smide alle hynder på gulvet og hoppe ned i dem og kravle rundt. Børnene nyder også bare at hoppe i sofaen uden hynder samt kravle op og ned af siderne. Det bedste for dem er, når de begynder at kravle op i ribben – allerede ved det første trin er de stolte, og når de når toppen, er de frygtløse. Vi hører meget musik og danser. Vi laver forhindringsbaner, kravler igennem et rør og lign. Finmotorik styrker vi ved at tegne, male, ligge puslespil, bygge med Lego osv. Når vi maler, bruger vi sanserne ved, at vi røre ved malingen samt maler på hænder og fødder. Børnene udvikler også deres finmotorik og sanser, når de spiser. Det gør de ved at røre ved maden, spise med hænderne, selv hælde mælk og mad op, bruge ske, kniv, gaffel osv. Målet med smagens dag er at blive opmærksom på smagssansen og skærpe den - lugte, føle og smage på forskellige råvarer, prøve surt, sødt, salt, bittert osv. På den måde lærer børnene om forskelligt mad.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Natur, udeliv og science

Udelivet handler blandt om at give børnene et bredt kendskab til naturens indhold og potentiale for bæredygtighed. De skal opleve glæde ved at være i naturen og færdes i naturen, herunder at lege i naturen. De kan bruge sanserne i naturen (dufte, mærke, føle, se, høre osv.). De små skal have sansestimulerende oplevelser i naturen, hvor de er trygge. Det kan være helt enkelt som at gå på bare fødder i vådt græs, at mærke sandet mellem tæerne, at lege i snevejr, at følge og undres over en myres færd gennem myretuen eller at grave efter regnorme. Børn skal først og fremmest have direkte, håndgribelige og konkrete egen erfaringer i og med naturen.

I Tummelumsen bruger vi det lokale område til at udforske alle årstiderne. Vi finder blade og bruger dem til klip og klister. Vi snakker om dyr, som vi møder på vores vej. Vi har bedsteforældre-dag, hvor vi planter blomster og krydderurter, som vi følger og snakker om. Vi har vores egen æblehave, hvor alle er ude og plukke, og i den forbindelse laver vi æbleprojekter. Vi har vores egen bakke, hvor vi kælker, triller æg, ruller og løber ned ad, osv. Derudover hopper børnene i vandpytter, klatre i træer og andet.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskab

På de små stuer (børn fra 7 mdr.-2 år) udfolder børnene sig kreativt med aktiviteter som f.eks. maling, leg med modellervoks, tegning, bagning, plantning osv. Deres sanseerfaringer kommer i spil, når de udfolder sig æstetisk inden og uden for rammerne af normen (f.eks. maler barnet sig uden maling på armen eller lign.). Den æstetiske udfoldelse sker også via f.eks. sange med sanselige og motoriske øvelser (f.eks. yoga, ae sig selv på armen, ryste med hænder og fødder osv.) og spillet på instrumenter. De kreative aktiviteter er ofte tematiseret kulturelt. Ved jul bages brunkager, ved påske holdes påskefrokost og ved fastelavn slår børnene udklædt katten af tønden. Der holdes

desuden fødselsdage med gave, boller og flag. Fællesskaber danne på tværs af stuen via f.eks. gåture og andre lege (f.eks. en gyngende hængende fra loftet, hvor de ventes på tur m.m.).

Hos de større børn, Børne (børn fra 2-3 år) udfolder børnene sig kreativt med aktiviteter som f.eks. maling, leg med modellervoks, tegning, bagning, plantning osv. Deres sanseerfaringer kommer i spil, når de udfolder sig æstetisk inden og uden for rammerne af normen (f.eks. male med den forkerte ende af penslen eller det forkerte sted). Ved samlingen dances og synges sange med meget bevægelse. De kreative aktiviteter er ofte tematiseret kulturelt. Ved jul bages brunkager og dances Santa Lucia, ved påske holdes påskefrokost og findes påskeæg og ved fastelavn slår børnene udklædt katten af tønden. Der holdes desuden fødselsdage med gave, boller, flag og sangvalg af fødselaren.

Her ses bl.a. de græskar, som børnene kreativt kastede sig ud i til. Halloween.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Vuggestuen Tummelumsen er vi i gang med at indarbejde en systematisk evalueringskultur. Evalueringerne skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og vores handleplaner fra vores pædagogiske tilsyn. Da alle de daglige rutiner og aktiviteter er vigtige for børnenes trivsel, læring og udvikling er det vigtigt, at vi også reflekterer over, hvilken struktur vi har valgt for at skabe den bedste udvikling hos børnene. Til at evaluere vil vi bruge ”Skema til Handling” fra Redskab til selvevaluering (EMU) og KIDS, som er et kvalitetsmålingsredskab af vores læringsmiljøer. Vi vil på

pædagogmøder vægte, at der bliver tid til at reflektere sammen, således at alle medarbejders erfaringer bliver en del af evalueringerne

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

For at evaluere læreplanerne vil vi en gang årligt på en p-lørdag sammenholde vores hverdagsevalueringer med vores pædagogiske mål. Vi skal desuden løbende ændre vores læringsmiljøer, så vi oplever, at børnene bliver inspireret og har lyst til at udforske og lege i dem.